ଜାନକୀ ରାମ ବାହାଦୁର

ବନାମ

ଆୟ କର ଆୟୁକ୍ତ, କଲିକତା

ମାର୍ଚ୍ଚ 31,1965

[କେ. ସୁଦ୍ଧା ରାଓ, ଜେ. ସି. ଶାହା ଏବଂ ଏସ୍. ଏମ୍. ସିକ୍ରି, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 (11/1922), ଧାରା 10-ଭିନ୍ନ ଏକ ବ୍ୟବସାୟର କ୍ରୟ- ବିକ୍ରୟ- ଲାଭ- ଯଦି କରଯୋଗ୍ୟ ।

କ୍ଷୟ ଲୁହା ଏବଂ ଧାତୁ ସାମଗ୍ରୀର କାରବାର କରୁଥିବା ଜଣେ କରଦାତା ଏକ ଛୋଟ କାରଖାନା କିଣି ତାହାକୁ ଲାଭରେ ବିକ୍ରି କଲେ । କରଦାତା ଙ୍କ ହାତରେ ଏହି ବିକ୍ରୟରୁ ମିଳୁଥିବା ଲାଭକୁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ କର ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଆଦେଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମୋଟ ଆୟକୁ ହ୍ରାସ କଲେ । କରଦାତା ଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କଲେ ଯେ ଛୋଟ ଚାପା ଯନ୍ତ୍ରର ବିକ୍ରି ଫଳସ୍ୱରୂପ କରଦାତା ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକ ଅର୍ଥ କାରବାରର ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି କି, ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ଏପରି କର ଯୋଗ୍ୟ କି ? ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ସକାରାତ୍ମକ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନରେ;

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା : ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନକରାତ୍ମକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରି ଯେ କରଦାତା ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ କରିବା ସମୟରେ ଏକ ଲାଭଜନକ ବୁଝାମଣା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରି ଯେ ଯଦି ଏକ ଅନୁକୂଳ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସୁଥିଲା, କରଦାତା ଏହାକୁ କ୍ରୟ କରିବା ସମୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରି କରିବାର ଇଚ୍ଛା ରଖିଥିଲେ, ତେବେ ଏହା ଅନ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ବିନା ଏକ ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ଯଥାର୍ଥ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯେ କରଦାତା ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ କରି କାରବାରର ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାରେ ଏକ ଲାଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କୌଣସି ରୂପେ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ନୁହେଁ, କାରଣ, ଏହା ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ପୁଞ୍ଜିରେ ବୃଦ୍ଧି କର ଯୋଗ୍ୟ ଆୟରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ, କେବଳ ଏହି ଆଶାରେ ଯେ ଅର୍ଜିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଲାଭରେ ବିକ୍ରି ହୋଇପାରେ ।

କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ ଏକ ପୃଥକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ଥିଲା ଯାହା କରଦାତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଜଡିତ ନଥିଲା ।

ମାମଲା ଆଇନକୁ ସୂଚିତ କରାଗଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 308/1964

ଆୟକର ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା 115/1957 ରେ କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 10,1962 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ *ଏ. ଭି. ବିଶ୍ୱନାଥ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ବି. ସେନ ଗୁପ୍ତା* ଏବଂ *ପି. କେ. ଘୋଷ ।*

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ *ଏନ୍. ଡି. କାରଖାନୀସ୍* ଏବଂ *ଆର୍. ଏନ୍. ସଚଥେ ।*

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶାହାଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ଏବଂ ଏହା " ଟୁକୁରା ଲୁହା ଏବଂ ଧାତୁ ସାମଗ୍ରୀ" ରେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଭାବରେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ । ମେସର୍ସ ହୋୟାର ମିଲର ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ -ଏହା ପରଠାରୁ ଏହାକୁ 'କମ୍ପାନୀ' କୁହାଯିବ- ଯେଉଁମାନେକି କମ୍ପାନୀର ଏକ ଜମିରେ ସ୍ଥାପିତ ଏକ ଝୋଟ ଚାପା କାରଖାନାର ମାଲିକ ଥିଲେ ।ସେହି ଜମି ନିକଟରେ ଦୁଇଟି ଜମି ଥିଲା : ଗୋଟିଏ ଥିଲା ପଟ୍ଟା ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଜାନୁଆରୀ 21, 1941ରେ କମ୍ପାନୀ ରାମନାଥ ବାଜୋରିଆ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ 10 ଜାନୁଆରୀ, 1941 ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦଶ ମାସ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଜମିରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସହି ଝୋଟ ଚାପା କାରଖାନାକୁ ଭଡାରେ ଦେଇଥିଲେ । ଭଡାର ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ, ରାମନାଥ ବାଜୋରିଆ ଉକ୍ତ ଜମିକୁ ଖାଲି କରିବାରେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଭଡା ଆକାରରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରିସରର ଦଖଲ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାରେ

ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ତେଣୁ କମ୍ପାନୀ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ଉଚ୍ଛେଦ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟାର କରିଥିଲେ ।

ତାରିଖ 31 ଅକ୍ଟୋବର,1942 ରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନକାରୀ କାରଖାନାରେ କମ୍ପାନୀର ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଏବଂ ସଂଲଗ୍ନ ପରିସରକୁ 2,45,000 ଟଙ୍କାରେ କିଣିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ । ନଭେମ୍ବର 14,1942 ରେ କମ୍ପାନୀ, ରାମନାଥ ବାଜୋରିଆଙ୍କୁ ଦଖଲ ମିଆଦିରେ ଭଡା ଆକାରରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଖାନା ଏବଂ ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବ୍ୟତୀତ, ବିକ୍ରି କରିବାକୁ କିମ୍ବା ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ନିମିତ୍ତ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । ଫେବୃଆରୀ 26,1943 ରେ କମ୍ପାନୀ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ହସ୍ତାନ୍ତର ପତ୍ରକୁ ନିଷ୍ପାଦନ କରିଥିଲେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା କାରଖାନା ଏବଂ ସଂଲଗ୍ନ ପରିସରକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଗଲା ।

ଜୁନ୍ 12,1943 ରେ ଆବେଦନକାରୀ, କେହି ଜଣେ ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ଶାହାଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀରୁ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଋଣଭାରରୁ ମୁକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ 4,73,364 3/6 ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ 10, 1943 ରେ ରାମନାଥ ବାଜୋରିଆଙ୍କ ବିରୋଧରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବାଦୀ ଭାବରେ ବଦଳାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେ କାରଖାନା ପରିସରର ଦଖଲକୁ ହାସଲ କରିଥିଲେ । ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1943 ରେ ଏକ ହସ୍ତାନ୍ତର ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀ, କାରଖାନା ଏବଂ ସଂଲଗ୍ନ ପରିସରକୁ ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ଶାହାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାର ଦଖଲ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ହସ୍ତାନ୍ତର ଦଲିଲରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ତିନୋଟି ପୃଥକ ଅନୁସୂଚୀରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିଲା । ଅନୁସୂଚୀ-1; କମ୍ପାନୀର ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଜମିରେ ଚାପା ଘର, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଆବାସିକ କୋଠା ଏବଂ ତିନୋଟି ଗୋଦାମ ଥିଲା : ଅନୁସୂଚୀ-II ; ଭଡା ଜମି ସହ କାଲିବାରୀ ଗୋଦାମ ନାମରେ ଜଣାଶୁଣା ଏକ ଗୋଦାମ ଥିଲା : ଅନୁସୂଚୀ III ; ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ଜମି ଉପରେ ଦୁଇଟି ଗୋଦାମ ଥିଲା :

ଆୟକର ଅଧିକାରୀ, ଜିଲ୍ଲା II (1), କଲିକତା, ଆବେଦଙ୍କରୀଙ୍କ ହାତରେ ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ଶାହାଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ହେତୁ ମିଳୁଥିବା 2,24,864 ଟଙ୍କାର ଲାଭକୁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ କର ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଆୟକର ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଆଦେଶକୁ ଆଂଶିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ

କରିଥିଲେ ଏବଂ ମୋଟ ଆୟକୁ 7000 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ମାମଲାର ଏକ ବିବୃତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଟିକୁ କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୁ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କଲେ ।

> " ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହା ଧରି ନେବାରେ ଠିକ୍ ଥିଲେ କି ଯେ ଅପିଲୀୟ ଆଦେଶରେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିବା ଝୋଟ କାରଖାନା ବିକ୍ରିର ଫଳସ୍ୱରୂପ କରଦାତା ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ 2,35,211 ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ଅର୍ଥ କାରବାରର ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଥିଲା କି ଏବଂ ଏହାକୁ ସଠିକ ରୂପେ କର ଦେବା ନିମିତ୍ତ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା କି ? "

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ସକାରାତ୍ମକ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ସହ ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ, ପୁଞ୍ଜିଗତ ଲାଭ କର ଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା, ଏବଂ ସ୍ଥିର କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ଶାହାଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଲାଭ, ଭାରତୀୟ ଆୟ-କର ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 10 ଅନୁଯାୟୀ କର ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା କି ? ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ପ୍ରମାଣିତ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଲେ :

ଆବେଦନକାରୀ ଟୁକୁରା ଲୁହା ଏବଂ ଧାତୁ ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ ଏବଂ କେବେ ହେଲେ ବି ଝୋଟ କିମ୍ବା ଝୋଟ ଚାପାର କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ କରିନଥିଲେ ।ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ଝୋଟ କାରଖାନାର କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀ, କଲିକତା ସହରରେ ଲାଗି ରହିଥିବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ପରିସ୍ଥିତି ହେତୁ, ଟୁକୁରା ଲୁହା ଏବଂ ଧାତୁ ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବସାୟ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ମକଦ୍ଦମାର ବିଷୟ ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଝୋଟ ଚାପା କାରଖାନା ଏବଂ ତା 'ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ପରିସରକୁ କିଣିଥିଲେ, କେତେକ ମରାମତି କରିଥିଲେ ଏବଂ କାରଖାନାକୁ ଚାଲୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଝୋଟ ଚପାଇବା ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ସଂଗଠିତ କରିବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରିନଥିଲେ, ଏବଂ ତାଙ୍କର ଆବେଦନ ଯେ ସେ କାରଖାନାରେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରମିକ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ନୁହଁନ୍ତି ତାହା ସତ୍ୟ ନଥିଲା । କାରଖାନାକୁ କିଣିବାର ତୁରନ୍ତ ପରେ, ଆବେଦନକାରୀ କାରଖାନାକୁ

କିଣିବା ପାଇଁ ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ସାହାଙ୍କଠାରୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେ ତୁରନ୍ତ ଏହାକୁ ତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ସୁଯୋଗରେ ଲାଭରେ ପୁନଃ ବିକ୍ରୟ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ, ଆବେଦନକାରୀ ଝୋଟ କାରଖାନାକୁ କ୍ରୟ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ଏବେ ମକଦ୍ଦମାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଛି ଏବଂ ତେଣୁ ଏଥିରେ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ଏକ ବାଣିଜ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗ ସ୍ୱଭାବର ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ଯଥେଷ୍ଟ ରୂପେ ସହମତ ହେଲେ ।

ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 10 ଜଣେ କରଦାତା ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବ୍ୟବସାୟ, ବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ଧନ୍ଦାର ମୁନାଫା ଏବଂ ଲାଭକୁ କର ଯୋଗ୍ୟ କରିଥାଏ । "ବ୍ୟବସାୟ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିଟିକୁ ଧାରା 2 (4) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଯାହାକି "କୌଣସି ବାଣିଜ୍ୟ, ବ୍ୟାପାର , କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟ, ବ୍ୟାପାର କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକୃତିର କୌଣସି ଉଦ୍ୟୋଗ କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥା" ସହ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହା ଏକ ସାଧାରଣ କାରଣ ଯେ କାରଖାନା ଏବଂ ତତ୍ ସଲଗ୍ନ ପରିସରର କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରିର କାରବାର ଏକ ପୃଥକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଥିଲା । ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମକୁ ନିମ୍ନ ମତେ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରାଗଲା : ଆବେଦନକାରୀ ଅକ୍ଟୋବର 31, 1942 ରେ କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଝୋଟ କାରଖାନା କିଣିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ, ଯାହାକି କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାରାଧୀନ ମକଦ୍ଦମାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ଥିଲା । ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିବା ପରିସର ବ୍ୟତୀତ ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲ ନଭେମ୍ବର 14,1942 ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ ଫେବୃଆରୀ 26,1943 ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା : ଜୁନ୍ 12,1943 ରେ ଆବେଦନକାରୀ ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ଶାହାଙ୍କୁ କାରଖାନା ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ :ଅଗଷ୍ଟ 10,1943 ରେ ରାମନାଥ ବାଜୋରିଆଙ୍କ ବିରୋଧରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବାଦୀ ଭାବରେ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ପରିସରର ଦଖଲ ପ୍ରାପ୍ତି ହେବା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30,1943 ରେ ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର କରି ଏକ ବିକ୍ରି ଦଲିଲକୁ ନିଷ୍ପାଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ଶାହାଙ୍କୁ ଦଖଲ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକରୁ କ "ଣ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହଗୁଡିକ ବ୍ୟବସାୟିକ ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଥିଲା ?

ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହରେ ଅର୍ଜିତ ଲାଭ କର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଏବଂ ସେହି କରଣରୁ ଆୟ ଭାବରେ ଏହାକୁ କର ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ହେଉଛି ରାଜସ୍ଵ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟ I ଆୟକର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ନଥିରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହର ପ୍ରକୃତି ସ୍ଥିର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ I ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏହା ସୁସଂଗତ ଭାବରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି ଯେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହରେ ଥିବା ଲାଭ, ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ଵଭାବ ଥିବା ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଆଇନ ଏବଂ ତଥ୍ୟର ଏକ ମିଶ୍ରିତ ପ୍ରଶ୍ନ I *ଜି. ଭେଙ୍କଟସ୍ଵାମୀ ନାଇଡୁ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ* ([1]) ମାମଲାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ଉପ-ଧାରା (4) ରେ "ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ଵଭାବରେ ଉଦ୍ୟୋଗର " ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଟି ଉଦ୍ୟୋଗରେ କେତେଗୁଡିଏ କାରକ ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ଵୀକାର କରେ, ଯାହା ଆଇନତଃ ବାଣିଜ୍ୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟର ଚରିତ୍ର ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏବଂ ଏକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଏହାର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ, ' କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ଟି ବାଣିଜ୍ୟର ପ୍ରକୃତିରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ କି ନୁହେଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ବାଣିଜ୍ୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟର ଧାରଣା ସହିତ ଜଡିତ ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ I ଏହା ଏକ ମିଶ୍ରିତ ଆଇନ ଏବଂ ତଥ୍ୟର ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 66 (1) ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାର ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ I *ସରୋଜ କୁମାର ମଜୁମଦାର ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ* ([2]) ମାମଲାକୁ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ I

ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ କରଦାତାଙ୍କ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ଥନ କରି ପରାମର୍ଶ ଦାତାଙ୍କ ପରିଷଦରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ମାମଲାଗୁଡିକୁ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା I ପ୍ରାୟତଃ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିବାଦ ପାଇଁ ସମର୍ଥନ ଦାବି କରି ସମାନ ମାମଲାରେ ରାୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡ଼ିକ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇଥିଲା I ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଧ୍ୟାନଗୁଡିକର ଏକ ବିସ୍ତୃତ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ଉପରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ଉପଯୋଗୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହେବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏଠାରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ତଥ୍ୟର ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଗୁରୁତ୍ଵ ନାହିଁ, ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ଵଭାବରେ ଏକ କାରବାର ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ କି ନୁହେଁ ତାହା ନଥିରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟର ସାମୂହିକ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ I କିନ୍ତୁ କେତେକ ତଥ୍ୟର ଅନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଗୁରୁତ୍ଵ ରହିଛି ବୋଲି

([1]) [1959] Supp. 1 S.C.R 646

([2]) 37 I.T.R 242

ସୂଚିତ କରୁଥିବା ସାଧାରଣ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାମଲାଗୁଡିକରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥାଏ, ଯାହା ସାଧାରଣତଃ କରଦାତା ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ, ଯଦିଓ ଏହା ସିଧାସଳଖ ଏହାର ଅଂଶ ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୋଲି ସହଜରେ ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ । ଏକ ସମାନ ଅନୁମାନ ଦେଖା ଦେବ ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରୟ ଏବଂ ଉପ-ବିଭାଜନ, ପରିବର୍ତ୍ତନ, ବ୍ୟବହାରିକତା କିମ୍ବା ମରାମତି ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଏ, କିମ୍ବା ଏକ ଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ତା 'ପରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ । କ୍ରୟର କାରବାର ପରିମାଣ, ଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତି, ପରବର୍ତ୍ତୀ କାରବାର ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ତ ପଦ୍ଧତି ଏପରି ହୋଇପାରେ ଯେ କାରବାରକୁ ଏକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ୟୋଗର ଚରିତ୍ର ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇପାରିବ : ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ବିମାନ ଲିନେନ କିଣୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ପୃଥକ ପୃଥକ ସମୟରେ ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି, ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ବିଜ୍ଞାପନ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଭଡ଼ା ନିଅନ୍ତି, ଜଣେ ବିଜ୍ଞାପନ ପରିଚାଳକ, ଲିନେନ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଏବଂ କିରାଣୀମାନଙ୍କର ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତି, ସାଧାରଣତଃ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହିସାବ ବହି ଚାଲୁ ରଖନ୍ତି, ଏବଂ ଏକ ପୃଥକ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ହିସାବ ମାଧ୍ୟମରେ ଲିନେନ ସହିତ ଜଡିତ ରସିଦ ଏବଂ ଦେୟ ଅନୁମୋଦନ କରାନ୍ତି : *ମାର୍ଟିନ ବନାମ ଲୋରୀ* [3] ମାମଲାରେ :ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏକ ଅର୍ଥ-ଋଣ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାନ୍ତି, ସେ ବହୁତ ଶସ୍ତାରେ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଶୌଚ କାଗଜ କିଣନ୍ତି ଏବଂ ତା 'ପରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସମଗ୍ର ପରିମାଣକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଲାଭରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି : *ରୁଟଲେଜ ବନାମ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ* [1] ମାମଲାରେ; ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯାହାଙ୍କର ମଦ ଏବଂ ସ୍ପିରିଟ୍ କାରବାର ବିଷୟରେ ଯଦିଓ କୌଣସି ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ, ତଥାପି ସେ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ହ୍ୱିସ୍କି କିଣୁଛନ୍ତି, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଲାଭରେ ନ ନେଇ ଏହାକୁ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି : *ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାଜସ୍ୱ କମିଶନର ବନାମ ଫ୍ରେଜର* [2] ମାମଲାରେ ଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ନେଣ ଦେଣର ବ୍ୟାପକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ବାଣିଜ୍ୟର ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଚଲାଉଥିବା ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ବାଣିଜ୍ୟିକ ଦ୍ରବ୍ୟର ମାମଲା । କିନ୍ତୁ ଜମି କ୍ରୟର କାରବାରକୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଗୋଦାମ ମାଲିକଙ୍କ

(3) 11 T. C. 297
(1) 14 T. C. 490
(2) 24 T. C. 498

ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା କମ୍ପାନୀର ଜଣେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ପୁନଃ ବିକ୍ରୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିଛି ଘର କିଣୁଛନ୍ତି, ଏବଂ କ୍ରୟର କିଛି ବର୍ଷ ପରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଭରେ ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି : ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ରେଇନହୋଲ୍ଡ[3] ମାମଲାରେ :ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଭିନ୍ନ ଧାରାରେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଜ୍ଞାନ କାର୍ଯ୍ୟ, ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହେବାର ଜମିର କ୍ରୟ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ବାତିଲ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ବୁଝାମଣା କରିବା ଏବଂ ଜମି ମୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ଏହାକୁ ବିକ୍ରୟ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ I *ସରୋଜ କୁମାର ମଜୁମଦାର ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ*[4] ମାମଲାରେ ; ଏବଂ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରବର ଭୂ-ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଏକ ବିକଳ୍ପ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଗଠିତ ଏକ ସଂସ୍ଥା, ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ ଲାଭରେ ଦୁଇଟି ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ବହୁତ କ୍ଷୁଦ୍ର ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା : *ଲୀମିଙ୍ଗ ବନାମ ଜୋନ୍ସ*[5] ମାମଲାକୁ ବାଣିଜ୍ୟର ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ I ଏଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ମାମଲା ଯେଉଁଥିରେ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ବିକ୍ରି କରାଯାଉଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ସାଧାରଣତଃ ବାଣିଜ୍ୟିକ ନୁହେଁ, ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟ ସହିତ କାରବାର କରିବାର ଶୈଳୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହକୁ ଏକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଭାବରେ ଚିହ୍ନିତ କରେ ନାହିଁ I

ଏହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇପାରେ ଯେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାରେ ଏକ ଲାଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ନୁହେଁ, କାରଣ, ପୁଞ୍ଜିରେ ଏକ ବୃଦ୍ଧି କରଯୋଗ୍ୟ ଆୟରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ, କେବଳ ଏହି ଆଶାରେ ଯେ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ଲାଭରେ ବିକ୍ରି ହୋଇପାରେ I

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ ଏକ ପୃଥକ କାରବାର ଥିଲା ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଜଡିତ ନଥିଲା I ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , ଆମ ରାୟରେ, ଏପରି ଧରି ନେବାରେ ଭୁଲ ଥିଲେ ସମ୍ପତ୍ତି ଅନୁସୂଚୀ II ଏବଂ ଅନୁସୂଚୀ III ରେ ଥିବା ଜମିଗୁଡିକରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀର ଅଧିକାର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରାଯାଇନଥିଲା I ଅନୁସୂଚୀ II ରେ ଥିବା ଜମି ଭଡା ଜମି ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଏକ ଗୋଦାମ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅନୁସୂଚୀ III ରେ ଥିବା ଜମି ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଦୁଇଟି ଗୋଦାମ ଥିଲା Iକମ୍ପାନୀ

(3) 34 T. C. 389
(4) 11 T. C. 297
(5) 15 T.C. 333

ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ସୂଚନା ନଥିରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30,1943 ର ଦଲିଲରେ ଲେଖାଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବ ସୂଚିତ କରେ ଯେ କୌଣସି ସର୍ତ୍ତ ବିନା କମ୍ପାନୀର ଅଧିକାର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ଅନୁସୂଚନା I, II, III ରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକୁ ଏହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାରଗୁଡିକ ସହିତ ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ I ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ କାରଖାନାକୁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ସ୍ଥିତିରେ ରଖିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଝୋଟ ଚପାଇବା ବ୍ୟବସାୟ ନିମିତ୍ତ କୌଣସି ଆୟୋଜନ କରିନଥିଲେ, କାରଖାନା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ, ଝୋଟ ଚପାଇବା ପାଇଁ ଆଦେଶକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ କରିନଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତ କରିନଥିଲେ I ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବି ଏହା ଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରିନଥିବାରୁ ଏହା କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ I କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ପରିସ୍ଥିତି ନୁହେଁ I କାରଖାନାଟି ପଟ୍ଟାଧାରୀ ରାମନାଥ ବାଜୋରିଆଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିଲା ଏବଂ ଅଗଷ୍ଟ 10, 1943 ପରେ ଦଖଲକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା I କିନ୍ତୁ ଅଗଷ୍ଟ 10 ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ସାହାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ନିଷ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା I ଘଟଣାକ୍ରମକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଝୋଟ ଚପାଇବା ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାର କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା ବୋଲି ଅନୁମାନକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ I ଯଦିଓ ସେହି ଅନୁମାନକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଉପରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ତଥାପି ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ବାଣିଜ୍ୟ ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଆରମ୍ଭ କରିବା I ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ଲାଭର ଆଶା ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ଛଡା, ଉକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିଣା ଯାଇଥିଲା ତାହାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ I

1943 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30,1943 ତାରିଖର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଦଲିଲରେ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀ III ରେ ଥିବା ଜମିରେ "ଜୋଇଷ୍ଟ, ଗର୍ଡର, ତନ୍ତୁ ଯୁକ୍ତ ଇସ୍ପାତ, ସି. ଆଇ. ଛାତ, ବୋଲ୍ଟ, ନଟ୍ , ହୁକ ଏବଂ ସିଲିଂ ପ୍ଲାଙ୍କ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ଗୋଦାମ ଏବଂ କାରଖାନା ସାମଗ୍ରୀର ଅଂଶବିଶେଷ" ଥିଲା ସେଗୁଡିକର ହସ୍ତାନ୍ତର ବିଷୟରେ ସୂଚନା ରହିଛି I ଏହା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କାରଖାନା ଏବଂ ସଂଲଗ୍ନ ପରିସର କ୍ରୟ କରିବା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଅନୁସୂଚୀ III ରେ ଥିବା "କେତେକ ଗୋଦାମଗୁଡିକୁ " ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ଭଗ୍ନାବଶେଷକୁ ଟୁକୁରା ଲୁହା ଭାବରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ I ଏହା ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା, ଯଦି ଏହା ବ୍ୟବସାୟର ଅଂଶ ନୁହେଁ, ତାହା

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସାୟ ଭଳି ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ କି ? କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନୁସୂଚୀ III ରେ ଥିବା ଜମିରେ କେତୋଟି ଗୋଦାମ ରହିଥିଲା, ତାହାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନଥିରେ ନାହିଁ । ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1943 ର ବିକ୍ରି ଦଲିଲରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିରେ ଇସ୍ପାତ ଛାଞ୍ଚ ଉପରେ ଦୁଇଟି ଗୋଦାମଗୃହ ଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଦଖଲ, କ୍ରେତା ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ଶାହାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହି ଗୋଦାମଗୁଡ଼ିକ ଛଡା, ଅନୁସୂଚୀ I ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଜମି ଉପରେ ତିନୋଟି ଗୋଦାମ ଏବଂ ଅନୁସୂଚୀ II ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଜମି ଉପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗୋଦାମ ଥିଲା । ଏହା ଦାବି କରାଗଲା ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଗୋଦାମଗୁଡିକ ଝୋଟ ଚାପା ବ୍ୟବସାୟ ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଅଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା : ଅନ୍ୟ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ଭଙ୍ଗା ଯାଇଥିବା ଗୋଦାମ ଗୁଡିକ ଉପଯୋଗୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା ବୋଲି ଏଠାରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଏକ ମାତ୍ର ତଥ୍ୟ ଯାହାକୁ ପ୍ରମାଣ କରାଯାଇପାରେ ତାହା ହେଉଛି, ଗୋଟିଏ ଗୋଦାମ କିମ୍ବା ଅନେକ ଗୋଦାମଗୁଡିକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭଙ୍ଗା ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉକ୍ତ ଭଗ୍ନାବଶେଷକୁ ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, 1943 ର ଦଲିଲ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତି ହିସାବରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏକ ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ସମଗ୍ର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଭାଙ୍ଗିବା ଏବଂ ଟୁକୁରା ଲୁହା ଭାବରେ ନିକାଶ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିଣାଯାଇଥିଲା ।

ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ କରିବା ସମୟରେ ଏକ ଲାଭଜନକ ବୁଝାମଣା କରିଥିଲେ, ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରି ଯେ ଯଦି ଏକ ଅନୁକୂଳ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସୁଥିଲା, ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ କରିବା ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରି କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଥିଲା, ତେବେ ଏହା ଅନ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ବିନା ଏକ ଅନୁମାନକୁ ଯଥାର୍ଥ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ କରି ବାଣିଜ୍ୟ ସ୍ୱଭାବରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆହ୍ୱାନ କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞାପନର ଅନୁପସ୍ଥିତି, ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ସାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ବୁଝାମଣାରେ ଦଲାଲମାନଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତି ହେଉଛି, ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ଯାହା କୌଣସି ସକାରାତ୍ମକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆଡକୁ ନେଇନଥାଏ । ଆବେଦନକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟବହାର ନିମିତ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ । ବିକ୍ରିର କାରବାର କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଦଲାଲଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରାଯାଇନଥିଲା । ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ କାରଖାନାଟି ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଥିବା ଜାଣିବା ପରେ ରଣଦା ପ୍ରସାଦ ଶାହା, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ କମ୍ପାନୀ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସୂଚନା

ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବିକ୍ରି ହୋଇସାରିଛି । ଏହା ପରେ ଶାହା, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତି କିଣିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ । କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଏପରି ନଥିଲା ଯେ ସେଥରୁ ଧରି ନିଆଯିବ ଯେ ଏକ ଅନୁମାନ ଯାହା କି ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବ । ଝୋଟ କାରଖାନା କିଣୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିପାରନ୍ତି ଯଦିଓ ସେ ପୂର୍ବରୁ ସେହି ବ୍ୟବସାୟରେ ନାହାଁନ୍ତି, କିମ୍ବା ସେ ଏହାକୁ ଅନୁକୂଳ ସର୍ତ୍ତରେ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଦେଇପାରନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଅନ୍ୟକୁ ଦିଆଯିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଥିଲା ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବିକ୍ରି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟକୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ବାର୍ଷିକ ଆୟ ଆଣିବାରେ ସକ୍ଷମ ଥିଲା, ଏବଂ ଏଠାରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ଏହାକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଅନ୍ୟକୁ ଦିଆଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଆମେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରକୁ ବିମୁକ୍ତ କରୁ ଏବଂ ନାସ୍ତିସୂଚକ ଉତ୍ତର ନଥିଭୁକ୍ତ କରୁ । ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା । ଆୟୁକ୍ତ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ତୁଷାର କାନ୍ତ ଗୋଛି
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।